

Släktforska i kommunarkivet

2021

Kristianstads
kommun

Vad är Kristianstads kommunarkiv?

Kristianstads kommunarkiv är arkivinstitution för verksamheter i Kristianstads kommun. Arkivet består av handlingar från 1862 fram till dagens datum.

Dagens Kristianstads kommun bildades till följd av kommunreformen 1971 och består av 48 upphörda kommuner och municipalsamhällen. Arkiven efter de gamla kommunerna finns bevarade i kommunarkivet, se tabellerna nedanför.

Kommuner 1862-1951

Kommuner och municipalsamhällen som bildades i samband med kommunförordningarna 1862:

Araslövs landskommun 1863-1951	Nymö landskommun 1863-1951
Degeberga landskommun 1863-1951	Oppmanna landskommun 1863-1951
Djurröds landskommun 1863-1951	Rinkaby landskommun 1863-1951
Everöds landskommun 1863-1951	Skepparslövs landskommun 1863-1951
Fjälkestads landskommun 1863-1951	Trolle-Ljungby landskommun 1863-1951
Fjälkinge landskommun 1863-1951	Tollarps municipalsamhälle 1914-1957
Färlövs landskommun 1863-1951	Träne landskommun 1863-1951
Gustav Adolfs landskommun 1863-1951	Vilans municipalsamhälle 1887-1941
Gärds Köpinge landskommun 1863-1951	Vittskövle landskommun 1863-1951
Huaröds landskommun 1863-1951	Vä landskommun 1863-1951
Hörröds landskommun 1863-1951	Västra Vrams landskommun 1863-1951
Ifö landskommun 1863-1951	Vånga landskommun 1863-1951
Kiaby landskommun 1863-1951	Äsphults landskommun 1863-1951
Kristianstads stad 1843-1970	Åhus landskommun 1863-1951
Linderöds landskommun 1863-1951	Åhus municipalsamhälle 1900-1928
Lyngsjö landskommun 1863-1951	Åhus köping 1905-1970
Maglehems landskommun 1863-1951	Önnestads landskommun 1863-1951
Norra Ströö landskommun 1863-1951	Önnestads municipalsamhälle 1932-1966
Norra Åsums landskommun 1863-1951	Österlövs landskommun 1863-1951
Nosaby landskommun 1863-1951	Östra Sönnarslövs landskommun 1863-1951
	Östra Vrams landskommun 1863-1951

Storkommuner 1952-1974

Kommunreformen 1952 innebar att de mindre landskommunerna slogs samman till så kallade storkommuner:

Araslövs kommun 1952-1966	Oppmanna/Vånga kommun 1952-1973
Degeberga kommun 1952-1973	Tollarps kommun 1951-1973
Everöds kommun 1952-1970	Träne kommun 1951-1966
Fjälkinge kommun 1951-1970	Vä kommun 1952-1967
Nosaby storkommun 1952-1966	

Kristianstads stad

1 januari 1941 uppgick Norra Åsums landskommun och Vilans municipalsamhälle i Kristianstads stad.

1 januari 1967 uppgick Araslövs, Nosabys, Tränes och Väs kommun i Kristianstads stad.

Mellan 1971 och 1973 slogs staden och samtliga storkommuner samman och bildade nuvarande Kristianstads kommun.

Enskilda arkiv

I kommunarkivet finns även runt 100 enskilda (privata) arkiv som överlåtits som gåva till kommunen. De flesta är föreningsarkiv med anknytning till Kristianstad.

Exempel på enskilda arkiv i kommunarkivet är: Föreningen barnavård, Föreningen Kristianstads skollovskolonier, Gymnasistföreningen Athenaeum, Nosaby Rödakors-krets, SKTF, avdelning 4 Kristianstad och Tollarps polisförbund.

Vad kan du hitta i kommunarkivet?

Protokoll från kommunalstämman och kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige (tidigare kommunalstämman) är det högsta beslutande organet i kommunen. I varje kommun finns även olika nämnder och styrelse, t.ex. fattigvårdsnämnden och skolstyrelsen. Varje nämnd har sparat olika typer av handlingar.

I början av kommunens historia var antalet nämnder och styrelser få. Fler nämnder har tillkommit i takt med ändringar i lagar och förordningar. I tidigt skede var det i regel kommunalstämman/kommunfullmäktige som behandlade de flesta kommunala ärendena.

Personer som förekommer i kommunalstämmans och kommunfullmäktiges protokoll är framförallt förtroendevalda, individer som varit i behov av försörjningsstöd (fattigvård) och kommunens anställda.

Skolarkiv

Den allmänna folkskolan infördes i Sverige år 1842. Varje kommun hade minst en folkskola. Som mest fanns det 82 folkskolor i det som idag är Kristianstads kommun.

Skolan har varit kommunens ansvar sedan 1930-talet, men i kommunarkivet finns det handlingar som är äldre än så. Bland annat finns examenskataloger bevarade från de flesta folkskolorna från 1800-talet och framåt.

Intressanta handlingar ur skolarkiven:

- Inskrivningsböcker
- Betyg- och examenskataloger
- Skrivelser
- Kurs- och läroplaner
- Reglementen

Sociala arkiv

Fattigvårdsstyrelsen/socialnämnd

Styrelsen har sedan kommunreformen 1863 ansvarat för kommunen. Fattigvården kunde bestå av bidrag till mat, hyra och kläder, men även ansvara för placering av personer på fattighus. I och med 1956:2 Lag om socialhjälp så försvann fattigvårdsstyrelsen från kommunerna och ersattes med socialnämnd.

Intressanta handlingar från fattigvårdsstyrelsen:

- Stamrullor
- Understödsjournaler
- Protokoll
- Socialakter

Barnavårdsnämnd

Tidigare hade barnavårdsärenden hanterats av kommunalstämman eller folkskolestyrelsen, men 1926 blev det obligatoriskt för kommuner att inrätta en barnavårdsnämnd. Många kommuner bildade dock barnavårdsnämnder i samband med 1917 års lag om barnavårdsman. Nämndernas uppgifter bestod bland annat av att omhänderta barn för skyddsuppfostran och säkerställa faderskap.

Intressanta handlingar ur barnavårdsnämndens arkiv:

- Barnavårdsakter
- Protokoll
- Liggare och register

Sekretess

Vi gör alltid en sekretessprövning innan handlingar lämnas ut från fattigvårdsstyrelsen och barnavårdsnämnden. Sekretess råder för information som är 70 år och yngre. Uppgifter rörande dig själv får du alltid ta del av. Innehåller handlingarna däremot uppgifter om andra personer än dig själv, kan dessa uppgifter sekretessbeläggas innan handlingen lämnas ut.

Övriga kommunala arkiv

Även andra kommunala arkiv kan vara intressanta för släktforskning. Städernas bostadshus har dokumenterats både av hälsovårdsnämnderna och av brandstyrelserna, och i byggnadsnämndernas arkiv finns bland annat ritningar, bygglovsansökningar och kartor.

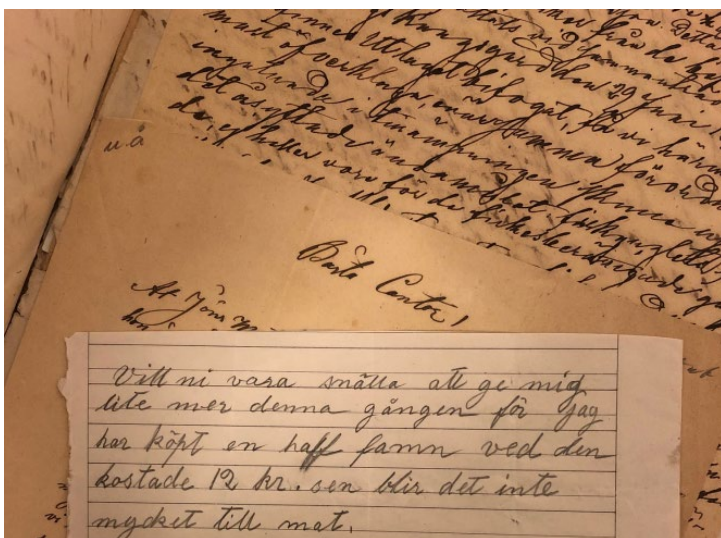
Tips på vägen

- För att släktforska i kommunala arkiv behöver du förkunskaper. Exempelvis måste du veta när personen är född och var denne har bott. Börja därför din forskning i kyrkböckerna och folkbokföringen.
- Kommunreformerna innebar förändringar av i vilken kommun ett ärende har behandlats. Ta därför reda på vilken plats och vilket år händelsen som du vill forska om ägde rum.
- Luckorna i de upphörda kommunerna är ofta många, då handlingar försvunnit på vägen innan de hittat till kommunarkivet. Kontrollera därför gärna i vår arkivförteckning vilka handlingar som finns bevarade och anpassa din frågeställning utifrån dem.
- Kommunernas ansvarsområden har ändrats i takt med att nya lagar och förordningar tillkommit. Detta påverkar om och när en fråga varit kommunal eller inte. En del områden – som exempelvis barnhem – har historiskt sett drivits ideellt och senare lagts på landstingen.

Får jag ta del av allt?

Du har rätt att ta del av material från arkivet utan att tala om ditt namn eller vad du ska ha informationen till. En del av informationen kan dock vara sekretessbelagd för att till exempel skydda enskildas personliga och ekonomiska förhållanden. Vid begäran av information som kan vara belagd med sekretess görs en sekretessprövning av kommunarkivet utifrån offentlighets- och sekretesslagen.

Hur går jag tillväga?

Vill du ta del av handlingar på plats tar du kontakt med oss på telefon eller mail för att bestämma en tid för besök måndag – fredag. Kommunarkivet finns i Östra kommunhuset på J A Hedlunds väg 17.

Vill du hellre få handlingar skickade till dig så kan du få kopior hemskickade per post för en avgift i enlighet med kommunens avgiftstaxa. Du kan också få digitala kopior av handlingarna skickade till din e-post kostnadsfritt.

På vår webbplats kan du söka i kommunarkivets samlingar via Klara arkivsök. Följ även oss på vårt Instagramkonto där du kan ta del av vårt dagliga arbete och även spännande handlingar från arkivet.

Kontakta gärna oss

Besöks- och postadress:

Östra kommunhuset
J A Hedlunds väg 17
291 33 Kristianstad

Obs! Ring eller maila för att boka in ditt besök.

Telefon:

044-13 53 10

Epost:

kommunarkivet@kristianstad.se

Hemsida:

www.kristianstad.se/kommunarkivet

Instagram:

@kristianstadskommunarkiv

www.instagram.com/kristianstadskommunarkiv

Kristianstads
kommun